

Lausunto lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta

Sivltk § 74

Valmistelija: sivistystoimenjohtaja, puh. 040 182 2402

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti 20.4.2021 lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman, jota toteutetaan vuosien 2021–2022 aikana. Ohjelman tavoitteena on parantaa lukiokoulutuksen laatua ja saavutettavuutta systemaattisesti ja pitkäjänteisesti, edistää ja tukea hyvinvointia sekä osaamistason nostamista. Laatu- ja saavutettavuusohjelman tavoitteena on myös vahvistaa koulutuksen tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja edistää oppimiserojen kaventumista, tukea ja edistää oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoa sekä jatkuvan oppimisen uudistuksen valmistelua.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa liitteenä olevasta lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta (liitteenä 2 ja 3 lausuntopyyntö ja luonnos). Lausuntopyyntöön vastataan 30.9.2022 mennessä osoitteessa www.lausuntopalvelu.fi, eli lausunto on julkinen. Lausunnosta pyydetään jäsentämään tiivistelmä ja jokaisen kappaleen sekä liitteen osalta keskeisin lausuttava sisältö.

Kommentteja eri lukuihin

Johdannossa todetaan: *"Lukion laatustrategian tavoitteena on luoda yhdensuuntaiset periaatteet ja suuntaviivat lukiokoulutuksen eri toimijoiden laadunhallinnalle ja sen johtamiselle."* Pienen lukiokoulutuksen järjestäjän näkökulmasta kansallista ohjausta pidetään hyvänä asiana. Tällä hetkellä isojen, keskisuurten ja pienten lukiodien välillä on laadunhallinnassa merkittäviä eroja, mikä osaltaan johtune lukiokoulutuksen johtamiseen varattujen resurssien eroavuuksista (useissa kunnissa lukion rehtori saattaa hoitaa myös perusopetuksen rehtorin tehtävät sekä toimialajohtajan tehtävät).

"Näin laatustrategia tukee lukiokoulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen kehittymistä oppivaksi yhteisöksi, jossa yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista ja osaamista kehitetään suunnitelmallisesti." Oppivan yhteisön tunnusmerkit olisi hyvä määritellä seurattavissa laatutekijöissä.

Toimintaympäristön kuvaus: *"Lukiokoulutuksen ja perusopetuksen yhteys näkyy myös yhteisinä opettajaresursseina ja tiloina erityisesti harvaan asutuilla alueilla."* Paitsi lukion ja perusopetuksen yhteys pienessä kunnassa on myös erittäin tärkeää se, että opettajilla on kelpoisuuksia useaan oppiaineeseen tai luokanopettajan +aineenopettajan kelpoisuus. Tämä tulisi huomioida nykyistä paremmin palkausjärjestelmässä. Siten myös lukiolaisilla olisi entistä paremmat

mahdollisuudet asuinpaikasta riippumatta toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, hyvät eväät elämään sekä jatko-opinnoissa ja työelämässä pärjäämiseen. On oltava mahdollisuus sivistää ja kouluttaa itseään taloudellisista lähtökohdista riippumatta siten, että ei tarvitse muuttaa pois kotoa.

"Lukioiden ja korkeakoulujen yhteistyön tiivistämisen tavoitteena on muun muassa tukea ylioppilaiden siirtymiä korkeakoulutukseen ja edelleen työelämään." Yhteistyö on tällä hetkellä epämääräisen satumanvaraista. Valtakunnallinen minitavoitemalli tarvitaan, esim. pakollinen TET-jakso työelämässä ja korkeakoulussa.

"Teknologian nopea kehittyminen voi tuottaa koulutussektorille mahdollisuuksia, joita emme vielä osaa ennakoida." Tässä suhteessa on tarpeen huolehtia kansallisen ohjauksen riittävydestä sekä alueellisesta verkostoitumisesta koulutuksen järjestäjien kesken jotta jokaisella lukiolla on ajanmukaiset välineet ja sähköiset oppimisympäristöt sekä riittävä osaaminen. Kuten luonnoksessa todetaan: *"Digitaalisia palveluita hyödynnettäessä pedagogisen suunnittelutyön, kehittämisen ja johtamisen merkitys korostuvat."*

"Opiskelija voi opiskella joustavasti oman jaksamisen, aikataulujen ja työtilanteen mukaan etä- tai verkko-opetuksen mahdollisuuksia hyödyntäen." Pienessä lukiossa opiskelu on hyvin ohjelmoitua eikä joustavuuteen välttämättä ole mahdollisuuksia, koska kurssit järjestyvät vain kerran lukuvuodessa. Digitalisaatio ja lukioiden välinen yhteistyö voi tuoda apuja tähän ongelmaan.

"Erityisen tärkeää on varmistaa opetushenkilöstön digipedagoginen osaaminen ja sen systemaattinen kehittäminen." Digipedagogisen osaamisen varmistamiseksi tulisi määritellä vähimmäisresurssi ei pelkästään laatutekijöissä vaan myös virkaehtosopimustasolla.

Lukiokoulutuksen laatutekijät: *"Laadunhallinta näkyy lukion arjessa panostuksena yhteisölliseen ja osallistavaan laadun kehittämiseen."* Suomen Lukiolaisten Liitto on v. 2021 lausunnossaan Koulutuspoliittisen selonteon luonnoksesta esittänyt, että valtakunnallinen opiskelijapalautejärjestelmä voisi toimia lukiokoulutuksen laadunvarmistuksen merkittävänä osana tuoden vertailukelpoista tietoa koulutuksen laadusta ja opiskelijoiden hyvinvoinnista. Pieni lukiokoulutuksen järjestäjä tukee tätä esitystä.

Ohjaussuunnitelman merkitys on paitsi yksi laadukkaan oppimisen kulmakivi myös tärkeä lukiolaisen hyvinvointia edistävä tekijä. *"Koulutuksen järjestäjä perehdyttää opetus- ja ohjaushenkilöstön ohjaussuunnitelmaan osana osaamisen johtamista."* Koulutuksen järjestäjä olisi tässä syytä personoida.

Sivistystoimenjohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta antaa Opetus- ja kulttuuriministeriölle selostusosan mukaisen lausunnon Lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta.

Päätös: Päätettiin ehdotuksen mukaan.